

CANDELA

iese odată pe lună sub conducerea unui Comitet

Redacția și Administrația: Com. Valea-Lungă, jud. Dâmbovița

ABONAMENTUL 4 LEI PE AN

PUTEREA CREDINȚEI.

Dela cel dintâi până la cel din urmă om de pe scara civilizației, înnim moduri de a vedea lumea, înnim sisteme, viziuni ale lumii de-aia. Câte suflete atâtea lumi, fiecare având pretenția de a fi văzut bine realitatea.

Între aceste viziuni, se crede că cele ale filozofilor și ale oamenilor de știință sunt cele mai adecuate. Oricare ar fi gradul de superioritate al filozofilor, ele nu sunt de ceva construit din material ce-și are origina în mult mai adânc, în sufletul omului. Toată experiența, caracterul, temperamentul, tot trecut-vieții și al individului stau la baza sistemelor filozofice. Dar ceea ce ne dăm un grad de siguranță în construcțiile noastre, să afirmăm că reprezintă adevărul, nu este deosebirea de a crede cum zice James. Este în omul de-aia o hotărâre interioară, ceva nevădit, care transformă o ipoteză în realitate.

Lucrurile ar rămâne numai

aici, tot am putea spune că această credință e cu mult superioară, credinței celor mulți și întunecați. Rămăi înmărmurit în fața lumii în care savanți și filozofi au înfățișat realitatea.

Și cu toate acestea toate sistemele lor nu sunt decât schelete, nu sunt decât rame și lagăruri fără viață, ceva care stă pe loc, în timp ce realitatea vecinic merge. Luați fiecare sistem în parte, luați ultimele rezultate ale științei și veți vedea la spaatele ultimului principiu un vecinic semn de întrebare.

Oameni cugetători de mână întâia au recunoscut-o cu toții aceasta și nu e unul care să nu fi dus în țărâna din care a eșit regretul de a nu fi trăit măcar câțiva ani, ca să ajungă adevărul. Dar câți au trăit pe urmă, câți au reluat același fir de cugetare și cu toții au îngropat în moarte același regret. Aceasta se întâmplă numai cu cugetătorii de mână întâia; cu aceia cari au făcut cu adevărat știință, cari au crezut în ceea ce propria lor minte le-a desvăluit.

Lumea cea mare a gânditorilor o formează cei de mână a doua, a

treia, etc. etc. Și să te ferească Dumnezeu de furia lor, de orgoliul și de disprețul lor. Aceștia răsfoind tot ce a putut produce spiritul omenesc, ar vedea că se găsesc în fața unui haos, în care sistemele se bat cap în cap și tind să se distrugă unul pe altul.

Câți însă au răbdarea să primească gândirea omenescă în ansamblul său? Sunt unii cari se alătură la un sistem, devin emulii unui filozof, sau ai unei științe, se închid într'o școală; de pe ferestrele acestei școli privesc la lume cu dispreț și își închipuie că locuiesc chiar în palatul adevărului. Ei uită că lumea are miliarde de puncte de vedere din care poate fi studiată; că fiecare punct de privire nu ne dă decât o anumite perspectivă și niciodată realitatea completă.

Nici diploma cea mai valoroasă, nici titlul cel mai înalt de cultură, nimic nu ne poate îndreptăți să spunem că am văzut totul. E lucru constatat de altfel că chiar la cei de mână a doua, acei cari învață știința făcută de alții, chiar la aceștia, când avem în față oameni cinstiți, cari cu adevărat au cunoscut, cari cu adevărat au învățat, cari sunt învățați, cari nu caută să pară învățați; la aceștia nu găsești nici orgoliu, nici dispreț, nici nesocotire.

Iată-i însă pe cei spoțiți de cultură, pe cei cari se cred învățați. Aceștia de orice mână ar fi, sunt gata să dețroneze pe Dumnezeu din Ceruri, să strice biserică, să alunge credința, să distrugă încheierea socială și lumescă, pe care evoluția cu greu a putut să o întrerupeze. Aceștia sunt dușmanii religiei, aceștia sunt liber-cugetătorii spre deosebire de cei de mână întâia cari au cugetat liberi.

La noi în țară mai ales drumurile și răspântiile, ziarele și revistele sunt înțesate de cei mai îngâmfăți și cei mai pretențioși liberi cugetă-

tori: de cei mai înalți și purtători ai progresului.

Progres! Sărmane iluzii pentru ei și vai de omenire dacă ar fi rămas ca progresul să se facă prin ei. Ei nu știu că rămășițele de filozofie în care s'au îngrădit ei, că chiar cele mai arhitectonice sisteme, nu puteau duce lumea nici cu un pas mai departe, dacă nu era încă ceva puternic, încă ceva care să dea forță de mișcare, dacă nu era sentimentul. Ei nu știu că toate sentimentele, cari au adus lumea spre mai bine (căci aceasta înseamnă progres) se reduc la unul singur și puternic — iubirea. Ei nu văd că acest sentiment este piatra de temelie pe care Christos și-a clădit puterea sa.

Ei nu văd că nu e tot una a ști și a face. Poți să cunoști tot ce se poate cunoaște și cu toate acestea să faci altceva. Obicinuiți să ne așezăm în principiul determinizmului cauzal, să alungăm orice stop orice ideal. Dar oare când cineva sare peste o prăpastie neînchipuit de largă când cineva trece peste o greutate incomparabilă cu puterile omului când cineva face minuni, oare principiul cauzalității îi dă putere? Și ca toate acestea progresul, drumul spre mai bine nu se realizează decât prin continue sărituri peste primejdii. Nu mai credința, o forță care ne face să trăim în viitor, ne da puterea ne trage după sine prin valurile turburi și infuriate ale lumii acestea.

Vreți să alungați credința de acolo unde nu sunteți în stare a sădi ceva mai puternic și mai aducător de progres. Nu e nimeni atât de orb și să admită că știința își are rostul său, că ea trebuie să ridice pe om în fiecare moment la ultimul nivel. Dar ori câtă lumină ar fi, dacă nu e rece, dacă nu produce și căldură lumea stă pe loc. Platon, Spinoza

etc. etc., au trecut și în lumea
au întemeiat sisteme și de
ia; dar toate sunt focuri cari
nează fără a încălzi. Le lipsește
de a fi traduse în fapte. Nu-
filozofia lui Crist a ținut scama
de minte și de inimă; numai ea
a legătura între a cunoaște și
a fi.

Grecia odinioară (și ca în Gre-
ce toate țările pe care istoria le
mențe și le va pomeni) Platon
a găsit din urmă a aflat cheia pen-
sării și salva poporul pornit spre
deceț; salvarea religiei pentru a
moralitatea; salvarea credinței,
și a reda forța de progres a
populului său.

Franța raționalizmului revolu-
ționar, care i-a săpat o rană adâncă
și durabilă, în Franța cu cele mai
avansate curente pretențioase, azi se ri-
scă de aceeași problemă: salvarea po-
pului francez, prin salvarea cre-
dinței. Acestea sunt fapte de istorie
și nimeni nu le poate con-
testa. Omnienii de științe sociale au
demonstrat inferioritatea moralei indivi-
duale ori cât de luminată ar fi ea,
de aceea izvorâtă din credință.
Credința e individual e relativ sau mai
absolut, ea e colectivă.

În noi, unde nu avem încă în față
un popor consolidat, unde totul în-
tre noi cu atât mai mult trebuie
să se bazeze pe credință; trebuie să
se bazeze pe bătăliile cu
mai mare asprime toate gogo-
re pretențioase; trebuie ruptă mas-
ca de înșelăciune de pe fețele spoite.

Și lumină și credință, nu întu-
rnic și libertate lăbărțată
și răpitoare. Libertatea și-o câștigă
singur, ea nu se capătă decât
prin muncă. Creștinismul este acela
care uniește credința cu munca. El
și mai mult: a semănat sar-
dinii și poezia, a salvat viața su-
șului. Omul trebuie să lucreze mai mult cu

sufletul de cât cu trupul; omul are
nevoie de poezie, de bine, de fru-
mos. Toate acestea nu se dau numai
prin simpla mecanică a științei.

Credința și sentimentul iubirii, iată
tot misterul progresului omenească.

„Văpaia” No. 2

George Bota

Pe să pământ să-l dă în
bătăi, în fi canelilor.

Mântuirea nu vă poate veni prin ei.

Ziare și publicațiuni bisericesti, în
ultimul timp, consacra articole lungi
și elogioase la adresa tânărului și proa-
spătului Ministru de Culte, d-l Duca,
unele întrebându-se dacă d-sa, va fi
intr'adevăr și «Omul Bisericii» altele,
acordându-i cu multă galanterie titlul
de «Ministru al Bisericii», lui și al
ei, bărbatul doririlor, sortit și par'ea
inadins trimis de Dumnezeu, pentru
a pune umărul la ridicarea și scoate-
rea bisericii românești din săgășul a-
dânc în care a trădat-o nepriceperea
conducătorilor ei firești etc., etc.

Preoți, cari au deschis ușa Minstru-
lui și i-au vorbit două, trei cuvinte, nu
s'au lipsit de necesitatea de a prea
mări pe acest Ministru crud, slăvind-l
și cu epitetul de «Ministru al Bisericii»
și într'o ocazie solemnă, unde dacă nu
nu înșel asista și Șeful de drept al
Bisericii și în tot cazul reprezentantul
său, un preot bucureștean, care cel pu-
țin în acea împrejurare vorbea — pre-
tindea el — în numele, dacă nu al tu-
turor preoților, cel puțin în numele
preoților din cea mai mare Eparchie,
iarăș nu și-a putut încheia alocuțiunea
fără a numi pe d-l Duca «adevăratul
Ministru al Bisericii», în carele Biserică
și Clerul acestei țări și-au concentrat
nădejdea.

Și... firește; cuvântarea preotului a-
cesta, a fost aplaudată. Semn, că re-

zuma credința unanimă a preoților din sala de întrunire. Și.... Șeful Bisericii, ori reprezentantul său, care se găsea acolo, n'a găsit nici un cuvânt de protestare. Seran, al stării de dezorientare și de rătăcire a Clerului.

Starea aceasta, nenorocită a Clerului, mie, mi-a dat mult de gândit.

Eu găsesc o asemănare perfectă, între starea de rătăcire a poporului ales, în pustiurile Hanaanului și starea de rătăcire actuală a Clerului Bisericii românești.

Intr'adevăr; Sf. Scriptură a vechiului așezământ, ne relatează că poporul ales, în pustiul antemergător intrării sale în Pământul făgăduinții, adese ori pierdea încrederea în Dumnezeu cel adevărat, și-și făcea Idoli, Dumnezeii ciopliți, cărora se închina, le aducea jertfe și osanale și împrejurul cărora danțuia.

Chiar și în timpul când Moise se găsea în Muntele Sinai, pentru primirea Tablelor Legii, Israelii au uitat pe Dumnezeu, și au cerut Marelui Arhiereu Aaron să le facă Dumnezeii ciopliți, iar Aaron strângând aurul și obiectele prețioase ale Jidovilor, le-a turnat un vițel de aur, în jurul căruia Moise, când s'a pogorât de pe munte, i-a găsit danțuind și benchetuind, lucru care l'a supărat într'atâta, încât a spart Tab'ele Legii.

La fel, face și Clerul Bisericii țării noastre. Rătăcit, dezorientat, anarhic, a uitat pe Dumnezeu, a pierdut credința și nădejdea în El, și în nenorocita lui stare de beție sufletească, își face chipuri cioplite, pretinde chiar Șefilor Bisericii, să le dea Dumnezeii văzuți și se găsesc, din nenorocire, în Clerul superior. Aaroni, cari le arată câte un chip de om, cărora Clerul se închină, cărora îi slujește și pe care îl precămărește.

Tot așa stă chestia și cu «Omul Bisericii» găsit în persoana d-lui Ministru Duca.

Cel puțin jidovii rătăcitori, prin

pustiile lui Hanaan, au o circumstanță atenuantă: nu aveau lege scrisă care să le călăuzească, și au primit și nenumărate pedepse pentru rătăcirea lor.

Eu, personal, nu am nimic cu d-lui Duca. Nici nu vreau să-i scontez viitorul politic. Poate fi un bun, un foarte bun Ministru liberal; poate, în treburile școlii, să fie tot așa de bun ca și Haret; poate, că, chiar nu va vătăma Bisericii; în nici un caz însă, nădejdea Bisericii, nu se poate rezuma în persoana d-lui Duca și aceasta, pentru Biserica, este zidită pe «piatra cea tare» pe care nici apa nici vânturile și nici o primejdie nu o va birui și pentru că, de grija ei, nu are a se îngrijii de nici un alt lucru, decât «Mirele ei iubit» carele și întemeiat-o, Hristos....

Cât de bun a fost Haret! Cu toate acestea, El, Bisericii, nu putea folosi și n'a folosit, nici măcar, cât un gram de unte de muștar.

L'am cunoscut perfect de bine, și am fost chiar în puțin contact cu el, știu că el, ori cât de puțină dragoste a arătat Clerului și mai puțină dragoste, arăta Bisericii.

Haret, iubia pe câțiva preoți, nu pentru oficiul lor duhovnicesc, ci pentru râvna lor la ridicarea stării economice a sătenilor și dacă se va cerceta, va constata, că Haret a avut ceva legături, numai cu preoții-învățători, și chiar a spus unui preot: *te iubesc, pentru haina de preot și pentru opotolatul dăscălesc, în care și-am aplicat aptitudinile. Să mi se ierte, dacă cumva, am depășit zicala latină: mortuis, nisi bene.*

Din parte-mi, urez sincer, d-lui Ministru Duca: «Să fie mai bun ca Haret» căci fericit este cu mult mai mult decât Haret.

Nici într'un caz, nu mă gândesc la partea d-sale, la vreun act de nepăsare față de Bisericii, și aceasta, nu numai pentru că d-nea, face parte din pleabta pe

nor, cari au dat Biserica românească de răpă....

Firește că soloasele preoților cari se jură jețului unui Ministru, nu numai nu sunt în folosul Bisericii, dar și chiar în paguba ei.

De aceea, un ultim cuvânt: fraților, meticiți-vă. Nu deplasați, nici drăgărea voastră de Biserică și de șefii nici nădejdea și credința în Dumnezeu.

Invățați-vă din istorie, că stăpânito-politicești ai norcadelor, numai au rănit Biserică și nici odată n'au rănit-o.

Biserica s'a ridicat numai pe jertfa sfinților și a fiilor ei.

În special, Biserica țării noastre românești, care n'a ridicat la rangul de nație nici măcar pe mucenicul Drăganu care a fost ucis împreună cu soțul lui, pentru credință și neam, trebuie să nădăjduiască în acel, cari și sunt nici măcar fii buni și deștepti.

Încorporați în lucrul vostru, de credință, încredere și nădejde în ajutorul Celui sus, înaintea căruia, nu rămâne nimeni nebiruit. Dumnezeu, nu se poate în mijlocul acelor cari nu se încred în numele lui, și cu atât mai puțin se depărtează de acei, cari se așază în jurul...idolilor, ca să zic așa. Pătrundeți-vă odată, de adevărul cuvintelor: Nu vă puneți nădejdea în oameni, în fiii oamenilor, întru cari nu este nădejde și învățați-vă că mântuirea noastră, nu ne poate veni decât din noi înșine.

PR. CERNEA

Crestinismul și Războiul

Europa întreagă este în flăcări. Femelele desprinsitoare ale mai tinerilor apăsene civilizate, s'au

transformat în abatoare de carne omenească. Tot ce geniul a inventat ca explozibil și ca instrument de distrugere, azi se pune în executare pentru înălțarea omeniilor.

Sunt zeci de milioane de ostași, înarmați până în dinți, unii intrați în foc, alții gata de a-i urma la cel d'întâi semn al stăpânilor lor. Arsenale și depozite colosale de armament și explozibile, strânse an cu an de aproape un veac întreg, sunt scoase la merat, pentru a scădea populațiunea țărilor învâzbite, măcar cu 15 la sută.

Și pentru ce toate acestea? Pentru dorința de cucerire și ambițiunea deșartă a câtorva capete încoronate seloase de sânge și a cancelariilor lor.

În fața acestei catastrofe, nemai-pomenite în Istoria lumii, reprezentanții religiei lui Hristos, ce fac?

Răsfodind ziarele, iată ce aflăm: Papa dela Roma, a fost categoric, încă dela început, adversarul Războiului. El a dat, până acum trei, patru comunicate, făcând apel la pace. Bietul Papă, a amenințat — zice-se — pe Împăratul Germaniei, cu toată urgia cerului, după încălcarea de către armatele sale a neutralității catolicului regat Belgia, și a murit înainte de desfășurarea înflăcăratei catastrofe.

Papa, Șeful Bisericii catolice, deci, n'a eșit din cuvântul Evanghellei, care propăvăduiește PACEA.

Dintre țările ortodoxe angajate până acum în războiul acesta criminal, sunt numai Rusia, Serbia și Muntenegru.

Tot din ziare, aflăm, că în Rusia, moralul populațiunii, în timpul mobilizării era foarte scăzut, dar că în urma ordinelor date preoților, aceștia au ardat și pe molaticii Ruși la război. În Serbia, preoții poartă Crucea în fruntea armatelor, iar în

șarile celelalte ortodoxe, cari se pregătesc de mobilizare, preoșilor li se rezervă un rol de căpetenie, în ceea ce privește ridicarea moralului trupelor.

Ortodoxismul deci, e pentru Război; răstălmăcește cuvântul Evangheliei, în locul păcii, încurajând războiul.

Luteranii, sunt Germanii. Caizerul lor, autorul focului acestuia monstruos din Europa, este și capul confesiunii lui Luter, în țara sa. Deci, el are și suveranitatea națională și pe cea națională și dispune egal, de amândouă.

Cu deosebire, Caizerul actual amestecând pe Dumnezeu și la pagubă și la câștig, în actuala conflagrație, ne vom dezinteresa de el și de luteranii lui.

Să ne oprim deci, la cele două mari Confesiuni creștine: Catolicismul și Ortodoxismul.

Reprezentanții Bisericii catolice, sunt adversarii Războiului. Așa a zis Papa, până a închis ochii, așa zice subalternii lui, tot așa zice și Evanghelia. Poate.... că dacă Papa.... putea înscăuna Pacea în locul Războiului.... mai trăia un pic. Așa.... zic.... cel puțin subalternii lui.

Reprezentanții Bisericii ortodoxe, nu ar fi adepții Războiului, căci nu-l doresc nici un om cu scaun la cap, nu sunt totuși nici contra lui și ei se simt datorii, chiar, ca în caz de Război, nu să-l combată, dar chiar să-l blagoslovească și să-l alinte.

Ce concluziuni tragem noi din aceste atitudini diferite, ale Șefilor celor două mari Confesiuni creștine?

.....Se vede limpede.... Biserica Catolică e stăpână în casa ei. În hotărârile ei, nu are a se influența de nimeni. Ea zice și face, ceiace zice și poruncește Papa. Pe acest Papă despot, dacă nu-l pot influența po-

putea întregi cu împărașii noștri, atât mai mult, nu-l pot influența politicianii de rând.

Cu Biserica Ortodoxă, lucrul, stă tot așa.

Ortodoxismul conciliant, în loc să supună națiunile pe cari le-a cucerit sub sine, a fost El, stăpânit de ele.

Ortodoxismul și-a dat părul numai pe mâna naționalităților, chiar și pe mâna indivizilor pușcași în acele nații.

Șeful Bisericii Ortodoxe, în țară, dacă nu e însuși Șeful țării, în tot cazul, este supus acestuia.

Si e rău așa?

Nu; de sigur. Religia, este operă divină. Ea se descoperă treptat prin oameni. Creștinismul, nu se fînța fără înomenirea Fiului Dumnezeu, iar Hristos, a dat El însuși, cât a trăit pe pământ, pe celui mai supus cetățean al țării.

Întru aceasta, constă superioritatea Ortodoxismului asupra Catolicismului.

Ortodoxismul se împacă cu rațiunile naționale ale unui popor, Catolicismul însă nu.

Cum țara noastră „România” între cele d'întâi, pentru revendicarea națională, Ortodoxismul, e cea mai potrivită credință religioasă pentru țară.

Românismul, nu-și poate ajunge idealul decât prin „Ortodoxie”.

I. Moș

Confuza traducere a textului evanghelice privitoare la „vierea Domnului” speculată de adventiști.

Decalogul lui Moisi, poruncește Bisericii?

Am văzut o cărțușă mică intitulată „Cinstiți ziua Sâmbetei” în mâna un-

venit din comuna Băilești, jud. Dolj.

De altfel cartea aceasta, e mult răspândită în popor, de propagandiștii adventiști, mai ales în gări și prin trenuri.

Am răsfoit chiar cartea aceasta și am avut și o discuție cu adventistul nrătat mai sus.

În cartea aceasta, pe primele pagini, se produce porunca 4 din tablele legii lui Moisi în redacțiunea următoare: «Păzește ziua Sămbetii, ca să o sfințești cum ți-a ordonat Iehova Dumnezeuul tău. Șase zile vei lucra și-ți vei face toate lucrurile tale; iar în ziua a șaptea sabbat este lui Iehova Dumnezeuul tău; nu vei face într'însa nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici servul tău, nici serva ta, nici bouul tău, nici asinul tău, nici streinul tău care locuiește în lăuntrul porților tale, ca să se odănoască servul tău și serva ta ca și tine».

Porunca aceasta însă, nu se numește în cartea asta, a patra poruncă a Decalogului ci a patra poruncă a Bisericii.

Se mai reproduce de asemenea și alte pasaje din vechiul Testament, privitoare la sărbătoarea Sămbetii.

Pe ultimele pagini, din cartea aceasta sunt reproduse următoarele pasaje din Noul Testament:

1). Marcu 16-..... «Și dacă a trecut Sămbăta Maria Magdalena și Maria lui Iacov și Salomi, au cumpărat miroase, ca să ungească să-l unge pe Iisus. Și foarte de dimineață, într'una din Sămbete etc. . . . Vezi începutul Voscreșna II-a.

2). Marcu 16-..... «În vremea aceea, după ce a înviat Iisus dimineața în ziua cea dintâi a Sămbății»....Vezi încep. Voscr. III-a.

3). Luca 24-..... «Iar într'una din Sămbete de odănoare adăncă».... Vezi Voscr. IV-a.

4). Ioan 20-..... «Iar într'una din Sămbete».... Vezi Voscr. VII-a.

5). Ioan 20-..... «Fiind seară în ziua aceea, într'una din Sămbete».... Vezi Voscr. IX-a.

6). Matei 28-..... «Iar Sămbăta țărâni puse cea ce lumina spre una a Sămbetelor».... Vezi Evanghelia Învierii ziua de Paște.....

După enumerarea acestor texte evanghelice, cartea adventistă conchide că D-l Hristos, a înviat nu *Duminică* ci *Sămbătă* și că deci după cum Dumnezeu *Sămbăta* s'a odihnit de lucrarea lumii și a omului, tot astfel și D-l Hristos, tot *Sămbăta* a înviat pentru izbăvirea lumii, și că prin urmare în ziua eronat creștinată de sărbătoare de Duminică în loc de Sămbăta; ba, pentru această pretinsă răscălire, Adventismul dă creș-

tinilor epitotul de *Athoristi*.

După cunoașterea acestor cărți și după o discuție aprinsă cu Adventistul în cauză, eu am cercetat mai multe texte evanghelice românești.

Într'adevăr, toate textele evanghelice, luate după Noul Testament Ediția Mon. Neamtului, au exact, textele respective din cartea Adventistilor, exact la fel redată.

Pe mine, cel puțin, m'a surprins aceasta. Și față de Evangheliile pe care noi preoștii le citim în Biserică, azi, nu mă mai surprinde de loc, lățirea Adventismului.

Am găsit din seriere însă, și texte, care contrazic textele Adventistilor, unanime cu ale Sf. Sinod.

«Noul Așezământ» al Dr. N. Nitzulescu și «Mica Biblie cu icoane» a Episcopului de Huși Nicodim, Arhim. Julius Scriban și Icon. P. Savina. Directorii celor două mari Seminarii ale Statului din țara aceasta, înlocuiesc expresiunile «într'una din Sămbete» cu expresiunea «într'una din zilele săptămânii».

Redacțiunea aceasta a D-rului Nitzulescu, e și justă și înțeleasă. Justă, pentru că Mântuitorul înviind în prima zi după Sămbăta, a înviat a treia zi conform scripturilor, în vreme ce dacă învia Sămbăta după susținerea Adventistilor, învierea sa, avea loc a doua zi, ceiace nu se poate admite. Expresiunea aceasta de altfel exclude orice posibilitate de confuziune, chiar pentru cei mai rău intenționați interpreți.

Iată acum și izvorul greșitei redacțiuni a textului Evangheliilor cu privire la învierea D-lui.

Primii Iidovi, nu aveau nume propriu pentru fiecare zi a săptămânii. Ei aveau nume propriu, numai pentru ziua a șaptea a săptămânii, careia îi ziceau: *Sabat*.

Celorlalte zile ale săptămânii, Iidovii le ziceau: *intâia zi după Sămbăta*, a doua zi după Sămbăta, a treia zi după Sămbăta și așa mai departe, până la ziua a șaptea, *Sabat*.

Așa că zilei, în care s'a produs învierea D-lui, traducătorii Evangheliilor, dacă nu voiau să-i zică *Duminică*, pentru că atunci când s'au scris Evangheliile nu se cunoștea acest termen, trebuiau să-i zică: «prima zi după Sămbăta» sau «intâia zi a săptămânii» cum e la Nitzulescu și în Mica Biblie cu icoane și aici într'un caz, nu-i puteau zice «una a Sămbetelor», expresiune care nu se poate ghici nici de cel mai înțelept cunoscător al limbii, necum de norodul cel

presei, care luată de propaganda Adventistilor, din ascultarea Evangheliilor celor mai frecvente — ale Ieremiilor — ușor poate spunea pe poteca rătăcirii.

Iată motivul pentru care eu socot, ca o necesitate, încă înainte editării Bibliei o-Beleale a sf. Sinod, corectarea textelor Evangheliilor Ieremiilor în redacțiunea D-rului Nitulescu.

Textul confus al acestor Evangheli, indiferent până acum, azi speculat de cea mai periculoasă facțiune religioasă o cum nu se poate mai periculos.

Ce respect îndreptez rânduile acestea, Șefilor Bisericii noastre.

Acum să vii în altă chestiune. În broșura «Adventistul» porunca Decalogului privitoare la ziua Sămbetii, era numită «porunca bisericăscă». Adică a căreia Bisericii e porunca aceasta?

A Bisericii noastre creștine ortodoxe?

M'am dus cu gândul înapoi, la Conferințele generale ale preoților din Eparhia sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, când subiectul principal de discutat a fost: *Poruncile Bisericii*.

Îmi aduc bine aminte, că în cutare județ, preoții au tratat sub titlul acesta exact: *Tablele legii, Decalogul lui Moisi și Protopopul* care prezida s'a mulțumit cu modul acesta de înțelegere a subiectului, iar conferințele astfel tratate au meri și la sf. Mitropolie, unde desigur, au fost cercetate de cineva.

Și eu, îmi pun singur această întrebare:

De unde și până unde, Decalogul lui Moisi, Poruncile Bisericii noastre?

Avea Moisi autoritatea de a face legi eterne, cari să supravețiască chiar și Cuvântului intrupat?

E drept, că Logea veche, toate cărțile cari compun Vechiul Testament, toate poruncile și legile cuprinse în ele nu fost tot de Dumnezeu insuflate, ele nu creau momente însă să rămână eterne și să formeze legile morale ale Omenirii răscumpărate prin jertfa celui răstignit pe Golgota.

Logea lui Moisi și a urmașilor săi, creau legi, cari aveau să conducă și să guverneze poporul ales până la intruparea Cuvântului, a Aceluia care avea să aducă «Loge nouă, poruncă nouă» a Aceluia, care însuși spune că e mai mare și peste Sămbătă.

Că multe prescripțiuni din Vechiul Testament se potrivească cu învățătura Mântuitorului, asta nu înseamnă că Vechiul Tea-

tament are autoritate imperativă asupra noastră a creștinilor.

Primii creștini, au avut chiar discuții dacă trebuie să mai respecte și legea lui Moisi. Creștini dintre iudei, cărtiau împotriva creștinilor dintre neamuri și le împunau acestora pentru că nu se circumcid și nu respectă legea lui Moisi. (Fapt 15-5) Primul Sinod ținut de sf. apostoli în Ierusalim, pentru aplanarea neînțelegerilor dintre creștinii iudei și creștinii de alte neamuri, cu luminarea spiritului sfânt, au ridicat de deasupra creștinilor toată sarcina legii lui Moisi, în urma luminății cuvântării a sfântului Iacob.

Iată deci, că chestiuni judecate de noi cu ușurință, sunt speculate de adversarii noștri, în contra noastră.

După cum confusa traducere a Evangheliilor în colace privește Învierea Domnului a furnizat adventiștilor o armă mai mult pentru cultul Sămbetei, tot astfel și ușurința cu care noi am calificat Decalogul ca oplitet de *Poruncile Bisericii*, a furnizat aceluiași adversari incuși și inconștienți încă un argument pentru doctrina lor.

Dar o să mă întrebe cineva: Cari atune sunt poruncile Bisericii noastre. Cari? Vă răspunde eu. Caută în Matei capitolul 11 vers 18—21.

Iată cari sunt *poruncile bisericii noastre* stabilite de însuși d-l Hristos: «nu omorâ, nu săvârși adulter, nu fura, nu mărturisă mincinos, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și iubeste pe aproapele tău ca pe tine însuși» iar de volesti să fii desăvârșit bun «mergi, vinde averea ta, împart-o săracilor...și vino, urmează mie».

Iată cât s'a redus în legea lui Hristos legea lui Moisi.

Cum o să mă întrebe cineva? Păi porunca prin care ni se împune să iubim pe Dumnezeu, unde o iași?

Da, voi răspunde eu. Mântuitorul însuși a spus, că acela îl iubeste, care împlinește poruncile lui, iar acela care zice că iubeste pe Dumnezeu iar poruncile lui, nu le face acela mincinos este.

Relevând acestea, îmi fac o datorie de conștiință, când fac apel, mai cu seamă la frații preoți, ca să studieze bine chestiunile acestea și cel puțin în viitor să fim mai vigilenți, pentru a nu mai furniza adventiștilor ca și anarhiștilor arme împotriva credinții noastre.

Au văzut cărți de citire pentru cursa primar, în cari, la cap, «*Primirea legii*

resumându-se «Decalogul» în unele se zice: «Adu-ți aminte de ziua Domnului» iar în altele se zice: «Adu-ți aminte de ziua Sămbetilor» și în absolut toate cărțile acestor de altfel, la finele Decalogului, se scria și fraza aceasta: Aceste 10 porunci, la noi creștinii se mai numesc și «Poruncile Bisericii» pe cari tot creștinul trebuie să le respecte.

E îngrozitor, nu e așa? Noi înșine, în mod oficial, pregătim pe creștin, chiar de mie, de pe băncile școlii, pentru Adventism.

Inchei deci: E datoria Mai marilor Bisericii noastre să înlăture confuzia din textele evanghelice privitoare la „Invierea D-lui” iar, după raiune „Decalogul lui Moisi” poate fi barte bine „Poruncile Sinagogii Iidovești” poate fi orice, în nici un caz însă, el nu se poate numi și „Poruncile Bisericii românești”.

Cerneș

Judecarea Sfintului Mitropolit Arhiepiscop Bucureștii

În cererile mele, pentru redeschiderea Dos. 16/913, privitoare la fostul și actualul Protopop de Dâmbovița Icon. N. Popescu-Tâța, adresate, mai întâi, Casii Bisericii și alții, I. P. S. Voastre, vă arătăm, că eu, prin acțiunea aceasta, nu urmăresc pedepșirea unui vinovat pentru un trecut mizerabil, cu atât mai mult nu urmăresc o ambițiune personală a mea, ci vă arătăm, că incorectul protopop, pedepsit în trecut pentru potlogăriile pe cari le-a comis, va comite și în noua cinste, ce i s'a încredințat această serie de potlogării și numai două luni dela numirea Icononului N. Popescu-Tâța ca protopop, prin încredințarea ce va urma, îmi confirmă bănuiala.

Iată despre ce e vorba: Duminică trecută, 6 Iulie a. c., s'a târnosit frumoasa Biserică, cea mai frumoasă din Valea Ialomîiții, din cele în funcțiune până azi, Biserica din Moșteni-Dâmbovița.

Însărcinat cu târnosirea Bisericii, a fost evlaviosul și blândul Vlădica Valerian, care cu bunătatea ce-l caracteriză, n'a putut, cred, să observe lungimea mânilor și urechilor și mai ales, lipsa totală de caracter sacerdotal, ale Pr. Popescu-Tâța, care l'a secondat.

Aud, că Vlădica Valerian, ca un Vlădica din alte vremi, n'a vrut să primească pentru osteneala P. S. Sale, nici un ban dela locuitori.

Vreau să vă arăt acum, cât a luat proaspătul Protopop de Dâmbovița Icon. N. Popescu-Tâța, la sfințirea acestei Biserici.

Să nu vă înspăimântați, Înalt P. S. Stăpâne!

E înfricoșatul dar, purul adevăr.

Cu câteva zile, înainte de sfințirea Bisericii, Protopopul de Dâmbovița, care prin amiciția politică a prefectului, poate ordona tuturor funcționarilor administrativi din județ, a chemat la sf. Sa acasă pe Primarul comunii Moșteni, căruia i-a pretins 300 lei, în numerar, la început, plus că i s'a pretins să cumpere hasmale de mătase dela comerciantul C. Nicolăescu din Târgoviște, în valoare de 107 lei.

Din cele 15 hasmale, trei, au fost văzute la Vlădica Valerian, iar restul de 12, împreună cu câte lei 12 legați în colțul fiecărei hasmale, au trecut în inventariul Păr. Protoiereu Popescu-Tâța.

Suma de 200 lei, de la spălatul sfintei Mese, de ascinenea a scăpat tot în geamantanul Păr. Protoiereu Popescu-Tâța, împreună cu suma de lei 200 și ceva dela leturghii, plus miruitul 100 lei.

Și tot nu s'a săturat Protopopul acesta. Buzunarele sf. Sale, sunt fără funduri. A eșit afară la ușa Bisericii, unde Perceptorul Nicolăescu încasa

ofrande, a forțat cutia Bisericii și a luat și de acolo 250 lei.

Ce ? — A zis sf. Sa celor cari se împotriveau : odată vi se sfințește Biserica !

Așa că, P. C. Sa, Ion. N. Popescu-Tăța, bonhoana d-lui Defensor eclesiastic St. Estimescu și a Casii Bisericii, a încasat, numai dela sfințirea unei Biserici, peste suma de 1300 (una mie treisute) lei !

Să se noteze, că tot cel-alt personal, din jurul P. S. Arhieru și al Protopopului, a fost osebit și bine plătit tot de către Epitropia Bisericii.

E în comuna aceea, un om vrednic și evlavios Primarul Tache Popescu. Ei bine, omul acela, e dator azi, de pe urma sfințirii Bisericii, personal el, 5—6000 lei.

Ce reacțiune trebuie să se producă în sufletul lui, când la sacrificiile și dragostea lui pentru credința strămoșască, oamenii cei mari ai Bisericii, li răspund cu așa porniri rapace și vandalice ? !

Urechile mele au auzit, pe țărani rămași cu mâna la inimă de grija datoriilor Bisericii, exclamând: «popii în loc să ne sfințească, ne-au batjocorit Biserica noastră făcută cu atâta sudoare și cheltuială».

Întrebați despre aceasta, Înalt Prea Sfințite Stăpâne, pe Tache Popescu și Niculăescu Primarul și Perceptorul comunii, ca și pe alți fruntași din Moțăeni, după cum și pe Preoții Serghie Constantinescu din Pucioasa și Dumitrăchescu-Vulcana.

Înalt Prea Sfințite Stăpâne !

Sub protopopiatul Iconomului N. Popescu-Tăța, Biserica jud. Dâmbovița, nu mai e Biserica lui Hristos, ci cărciuma închiriată unui proxenet.

Vă mărturisesc aceasta, cu sufletul sfâșiat !

Luăți măsuri până e vreme, Înalt Prea Sfințite Stăpâne, pentru izbă-

virca celui mai bune Biserici, de sub arhipăstoria L. P. S. Voastre !

Eu nu cer pedepsirea lui, pentru câte a făcut; cer pur și simplu, încetarea scandalului și îndepărtarea acestui pierdut din fruntea Bisericii Dâmbovițene.

Sunt al Înalt Prea Sfințitei Voastre prea plecat și prea supus servitor.

Pr. Ioan Popescu Cernos — publicist
com. Valea-Lungă, jud. D-vița

12 Iulie 1914

Correspondența „Candelii”

Bunul fiu al Bisericii, profesorul universitar D-l S. Mehedinti, Directorul revistei „Convorbiri literare din București, mi-a trimis următoarea scrisoare :

Onor. Revistei „CANDELA”
Valea-Lungă, județul Dâmbovița

Am primit aci la Predeal, No. 5 al „Candelii”.

Nu știu în ce împrejurări a luat ființă această publicație și cine o umple și poartă de grijă. La pagina 3, e însă un articol «Indărâș... la altar», care m'a interesat foarte deosebi, fiindcă descoperă o rană, nu e poate mai urdă.

După vremuri, am scris și eu câteva pagini: „Inultrul — spre școală”.

Am impresia că răul crește, în loc să scadă. Împotrivirea Candelii, dovedește însă, că și mobilizarea oamenilor este sporită.

Dacă scriitorul aceluia articol, trece în data prin București și dacă are un moment liber, ar dori să stăm puțin de vorbă.

Cu cele mai bune urări pentru Candelă

S. MEHEDINTI

Predeal, 1914, Iulie 7

Scrisorii acestui, i-a urmat răspunsul de mai jos, din partea Pre-

ului Ioan Popescu Cernea, unul dintre redactorii „Candei”.

D-lui S. MEHEDINȚI
profesor universitar București

Am primit prețioasa D-v. scrisoare. Pentru noi, ea, e un semn de atențiune, pe care, poate, nu-l merităm și la care nu ne așteptăm.

Nu cunoaștem, ceiace D-v. ați scris sub titlul: «Indărnat—spre școală».

Am citit însă, în «Lumina nouă»—ziar naționalist, care apărea în București—un articol cu titlul același, în care vi se răspunde de către învățătorul P. Ștefănescu Dobromir-Constanța.

Aveți multa dreptate. După cum Biserica suferă, prin departarea Preotului de altar, tot astfel suferă și școala, prin departarea titularului de Catedra sa.

Căți învățători și mai ales Profesori, nu sunt azi, supliți de oameni cari și fac datoria numai de mântuială?...

Citiam, mai deunăzi, un discurs al d-lui Bădărău, rostit la Banchetul «României viitoare» dat la via Domniei-Sale, dela Capou Iași.

D-sa, se felicita grozav pentru izbânda acțiunii sale, de pe vreme, întreprinsă în scopul libertății profesoriilor secundari, de a face politică.

De sigur, d-l Bădărău, a câștigat prin victoria acestei acțiuni, pentru că, imediat după aceea, a ajuns Primarul Iașilor, Sfetnicul Coroanei, Vulturul Moldovii etc. etc.

Mă întreb însă eu.....: Școala căpătâia ceva de pe urma, de pe urma ridicării Profesorului Bădărău?..... Il întreb, pe D-sa, chiar.....: Ce zici?...

Îe poteca făcută de d-nul Bădărău, apurâ toți profesorii secundari, și fiind că nu toți au norocul Domniei-Sale, ca să-și permită luxul, de a da cu piciorul misiunii de profesor, iată alâtea motive, pentru cari, mulți profesori, sunt titularii catedrelor lor, numai nominal,

pentru că ei rămân devotați numai cutăror funcțiuni administrative ori școlare, pe cari le pândesc veșnic și bine înțeles și cutăror cluburi politice, cari îi hărăzesc cu acele slujbe.

Pentru profesorii aceștia, catedrele sunt numai un paravan, un loc de scapare, în vreme de naufragiu politic, necum un apostolat.

Cine pagubește, de aci?... Școala... săraca.

Suplinitorii, își fac datoria numai de ochii lumii; școlarii zic bogdeaproste că au scapat de tirania cărții, iar elementele valoroase sunt ținute în barieră dela ocuparea posturilor de profesori titulari, de aceși pseudo-profesori.

La fel stă cazul și cu învățătorii.

Învățătorul vârat până în urechi, între registrele cooperățiunii s tești și mai adesea trespădușul politic, a uitat datoriile catedrei.

Cel puțin cu preoții, lucrul e înspăimântător.

Afacerile și mai ales politica, a răpit cu desavârșire, pe preot Altarului.

În majoritatea lor, preoții fac politica pentru afaceri, după cum și în puțina slujbă a bisericii, nu urmăresc nimic decât tot afacerile.

De aceea poporul, nu numai că s'a departat de Biserică, dar în setea lui religioasă, s'a îndreptat spre alte secte, cum Lunaoară Adventismul, în vreme ce preoții cari prin insteinarea poporului de Biserică, vad diminuarea afacerilor, se organizeaza în greve, cerând spor de salariu și alte privilegii Statului.

Împotriva acestor rele, trebuiește o Ligă, mare, mare..... nu ca Liga reformelor a d-lui Stere dela Iași.

Îmi place să cred, că numărul acelor, cari doresc și luptă să vadă pe preot lângă Biserică lui și pe profesor și învățător lângă catedra lor, e cu mult mai mare de cum își închipuește

d-l Profesor Mehedinți.

Cu lamurire, a primelor rânduri din scrisoarea D-v. ne permitem a vă încunoștiința că rostul publicației noastre, e de a aduce puțină lumină în haosul în care băjbăie Clerul și cel superior și cel inferior, și că de grija ei, se îngrijesc, câțiva preoți sătești săraci, cu credința și nădejdea în Dumnezeu.

Unul dintre ai noștri, vă va vedea în luna Septembrie.

Cu distinsă stimă,
In numele «Candelii»
Pr. Ioan Popescu Cernica

Onoraților noștri cititori.

Vremurile turburi prin cari trecem, ne-a făcut să luăm vacanță în luna Iulie. Cititorii noștri însă, nu vor fi păgubiți.

Redacția foii noastre, încă înainte de anul nou 1915, dacă va voi și Dumnezeu, va distribui tuturor abonaților achitați, o frumoasă și foarte folositoare carte, un «Memento al Preotului» în care pe lângă calendarul bisericesc cu însemnarea Evangh. și Apostol, în toate duminicile anului, pe lângă Legea și Regulamentul Clerului, pe lângă indicarea canoanelor privitoare la Ierarhia Bisericească, drepturile și datoriile Clericilor de toate treptele pe lângă câteva articole de polemică și literatură Bisericească, pe lângă Biografiile tuturor Episcopilor țării, se vor trata și *Evanghelia după Ioan și Epistolele Apostolului Pavel, toate comparat cu textele celorlalte Evanghelii și cărți canonice ale Noului Testament, studiu, atât de folositor preoților și mai ales predicatorilor.*

Facem atenți pe cititorii noștri, că din cauza sărăciei noastre materiale, cartea aceasta se va tipări, într'un nu-

măr foarte restrâns de exemplare.

E în interesul lor să ne achite cât mai în grabă modestul abonament, pentru a fi siguri de primirea lucrării arătate aci, care singură ea, va costa cât abonamentul «Candelii».

Acum, când «Candela» noastră a ajuns la o jumătate de an, primirea abonamentului, o socotim nu numai ca o datorie din partea abonaților noștri, ci chiar ca un ajutor și stimulent al lucrării ce vrem să dăm la lumină.

«Candela»

Răspunsuri.

Preotului Buzoian.—Nu-ți publicăm articolul. Credem tot ce ne spui despre Episcopul Dionisie. Credem și știm chiar, mai mult decât atâta. Vlădica Buzăului, ne este o veche cunoștință.

Numai, ne îngrozim de ipocriza și de viclenia frației tale. Noi nu ne temem de nimic. Nu ne temem de nici o judecată cu Vlădica Dionisie, după cum nici P. S. Sa, nu se teme de judecata, nici de cea de pe pământ, nici din cea din cer.

P. S. Dionise și frații P. S. Sale întru nemernicie, nu se teme de nici o judecată lumească, pentru că după legi, făurite de Vlădici tot ca P. S. Sa, un Episcop, nu merge decât numai în judecata Sinodului, după pâră unui coleg Episcop și cel puțin azi, ori nu se poate găsi acuzatorul, ori nu se pot găsi judecătorii.

De judecata cerească, Vlădicăi Dionisie, cu atât mai mult nu-i pasă cu cât P. S. Sa, nu crede în ea.

De aceea, Cucernice Buzoian, dacă ești drept și neviclean, arată-ți numele, măcar în fața noastră, căci tu te vom spune—ne jurăm chiar—Vlădicăi Dionisie.

Prestelui. . . . Vâlcea.—Te admirăm pentru curajul frației tale, apostolic, i-am putea zice.

Nu-ți publicăm articolul acum. Și atunci, când ți-l vom publica, încă nu ți vom da numele. Credem, că ești prea tânăr și idealist. Altfel, n'ai fi avut curajul acesta.

Pe Vlădica Olteniei, — dublu Popa Iapă—noi îl cunoaștem ca pe un cal breaz, dela naștere până în jiltul episcopal.

În vremile acestea însă, în cari dăstrabalarea clerului inferior a întrecut orice hotăr, noi socotim importun — cel puțin deocamdată — să scurmănam clerul superior. Ai răbdare. . . .

Pr. I. C. B. N. V.—Mulțumim pentru aprecieri. Adresa «Văpâii» este : str. Toamnei 80, București.

Pr. D. . . . Dorohoi. — Despre preoții militari, spațiul nu ne permite să ne ocupăm acum.

Destul de trist, că *Regulamentul Preoților militari*, nu s'a aplicat până acum.

O fi de vină și Ministerul de Război, care nu a aprobat încă acel Regulament, mai de vină sunt însă Chiriarii, cari nu pun picioarele în prag, pentru aprobarea lui.

În cazul extrem, Chiriarii, ar putea, sub forma unei greve civilizate, retrage dreptul actualilor Confesori ai garizoanelor, de a mai îndeplini această funcțiune.

Și.... atunci, Ministerul de Război, dar vedea silit să aprobe *Regulamentul preoților militari*, votat de Consiliul superior bisericesc.

Dar care Chiriarii, să se hotărască să și face datoria aceasta ?

Încurcați în fel de fel de păcate, cari sunt văzute și de ochii oamenilor nu numai de ai lui Dumnezeu, Ei, în vremea critică de azi, au săvârșit chiar

o crimă : Chiriarii, la ordinul Protopopilor—secte ai Politicianilor—în vederea unei viitoare mobilizări, în evenimentele grave ce ne așteaptă, au recomandat Ministerului de Război, pentru a însoți trupele în Campanie, tocmai pleava Clerului, ceiace, e tot una cu Clericii înscrși în Cluburile politice.

Pe noi—cei mulți—poate nu ne-ar importa aceasta.

Măsuraaceasta neclibzuită, păgubește însă Bisericii.

Ce vor scrie pe urmă jurnalele, și cum ne vor înjura după aceia Ofițerii, nu importă pe Vlădicii, cari se simt destul de bine pe jilțurile episcopoești, pentru a nu se mai interesa de ceiace se aude la ușă.

Pe Biserică însă, o doare și o va dura

Dar ce le pasă Vlădicilor de azi, de asta ?

P. I. G. U. D.— Am primit scrisoarea sf. tale, și am înregistrat-o în Dosarul actelor de pungașii ale Defensorului Eftimescu et Protopopul Popescu-Țăța. Eream hotărâți să deschidem publicului încă mai dinainte Dosarul acesta interesant. Ne-am convins însă, că la Casa Bisericii, în timpul evenimentelor grave prin care trecem, nu numai că nu se urmăresc pungașii, dar ei sunt și în cinste.

Sărace Livianu, Demetrescu et Comp ! Cum de nu ați rămas voi până azi la Casa Bisericii, căci, azi, puteați sura dacă mai aveți ce, cât vroiați și calitatea aceasta, vă ridica tot mai sus ! Voi n'ați avut norocul, evenimentelor grave de azi. De aceia și noi, în ceia ce privește Societatea anonimă «*Eftimescu-Țăța*», vom lăsa-o mai domol, până se va întoarce iarăși lipsa de evenimente externe, care vouă, v'a mâncat capul !

Pentru I. P. S. Sa Mitropolitul Primat

Foia aceasta, încă de la apariția ei fiindcă i-a rănoscuit, a denunțat pentru pungășii și simonie, atât pe proaspătul dar învechit în rele, protopop de Dănilovița, Icon. N. Popescu Țăța, cât și pe veteranul defensor eclesiastic, Ștefan Estimescu.

Unul dintre redactorii noștri — Preotul Cernea — în anul trecut, a avut chiar proces la consistoriul sf. Mitropolii din București, cu Protopopul Țăța, pentru escrocheriile ce le-a savârșit în alt perlor politic de protopopie.

Foia noastră, n'a calomniat, ci a denunțat. Acțiunea noastră, nu e inspirată de nici un curent politic și deslăsește pe oricine, ca să ne desminte.

Noi, am arătat Șefilor Misericții, suple de pungășie precise, — nu numai prin «Candela» ci și prin oșubite petițiuni — în sarcina celor doi pungășii: protopop și defensor și unul dintre redactorii noștri, a somat chiar, anume autorități ca ori să deschidă ancheta contra acelor pungășii, ori să-i silească a-l chema în judecată pentru calomnie, pentru a-i da posibilitate, măcar pe cale de judecată lumească, să dovedească necinstea Societății de afaceri în biserică «Estimescu, Țăța et Comp».

Primiserăm informațiuni, că Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat, atrasă fiindu-l atențiunea de un alt Kiriarkh, se hotărâse să ia atitudine, pentru curățirea Bisericii de această pecingine.

Acuma, auzim, că după intervențiunea marelui Vizir al Bisericii, d. Gârboviceanu, I. P. S. Sa Mitropolitul Pri-

mat a renunțat la orice acțiune de acrisire a Diocesei I. P. S. Sale, infectată de operațiunile rușinoase ale Societății «Estimescu, Țăța et Comp».

Nu mai lungim vorba. Ni se pare, că chiar am abuzat de îngăduința programului nostru. Noi, ne aleseserăm calea, de a propovedui respectul și buna ordine în Cler.

Toleranța, inexplicabila toleranță, culpabila toleranță, cu care se tratează un nemernic de protopop ca Țăța. — ca să nu mai vorbim de Estimescu —, nouă ne aduce aminte de cuvintele Ecclesiastului: «Și mai văzut'am sub soare, că în locul de judecată, tocmai acolo era nedreptate; în locul unde trebuia să fie dreptate, tocmai acolo, era nedreptate», și mai departe «Văzut'am iarăș sub soare, toate apăsările; și iaca! lacrimi, la cei apăsați și nici o mângâiere; puterea este de partea asupra-țitorilor, dar aceia, n'au mângâietori».

Înainte oricărui comentariu, amintim Înaltului Prelat, Mitropolitului Primat, cuvintele *Proverbiilor*: «Mărirea lui Dumnezeu, stă în a ascunde un lucru, dar mărirea regilor în a cerceta acel lucru».

Noi, nu cerem Mitropolitului Primat, nu-l pretindem, nimic altceva decât anchetarea Protopopului Țăța. I. P. S. Sa, să nu se lase prea mult influențat de d-l Gârboviceanu. Domnul Gârboviceanu, este Duhul cel rău al Bisericii! D-sa a inspirat pe Haret la întințarea și a Casii Bisericii și a Consistoriului superior. Azi, vedem rezultatele și la o operă și la cealaltă. Nici că se putea aștepta la altceva, dela o nulitate teologică ca d-l Gârboviceanu.

Haret, nu a fost om rău. Dimpotrivă
fost cel mai bun din această țară.
În afaceri școlare, Haret, era spe-
cial, el însuși și a reușit.

În afaceri bisericesti, Haret, s'a con-
pus de mulțimi ca d-l Carhovicenu și
de aceea a trecut pe poteca profetului
Ieremia.

Și...dacă Haret, a greșit după indi-
cațiunea subalternului său d. Garho-

viceanu, cu atât mai greșit va fi. Șie-
ful Bisericii românești, după povara
improvizatului său Pașă, d-l Garhovi-
ceanu.

Atât, de rândul acesta.

•Candela•

„Societatea Treime”

și are sediul în București, Calea Griviței 124

— lângă Gara de Nord —

Scopul societății este să ajute pe cei săraci și să promoveze
în țară și în străinătate, în special în România, cultura și
educația, să organizeze excursii și să participe la manifestări
culturale și științifice.

Societatea are ca scop să ajute pe cei săraci și să promoveze
în țară și în străinătate, în special în România, cultura și
educația, să organizeze excursii și să participe la manifestări
culturale și științifice.

La condițiile de înregistrare, Societatea „S. Treime”

constituirea și buna desfășurare, din cele mai vestigiate

state și notorii. Pentru scopurile și obiectivele societății

și să ajute necesită înregistrare.

— Societatea este înregistrată în România —

„Societatea Treime”
Societate cu scopuri culturale și științifice
predecesori.

„S. Treime” Calea Griviței 124, București

Către frații preoți și _____
_____onor. Epitropiile Bisericești.

O asociație de câțiva Români și bani creștini, s'a înființat în București, în scopul naționalizării comerțului de :

Obiecte și vestminte bisericesti

_____ Societatea aceasta se numește : _____

„Sfânta Treime“

și are Magazinul ei în București, *Cala Griviței 124*
_____ lângă Gara de Nord _____

Societatea are și voiajori, tot Români, cari se prezintă la cerere în orice localitate cu mostre și obiectele comandate.

Societatea aceasta *toarnă clopote noi și retoarnă clopote vechi sparte. Face și înlesniri de plată.*

In condițiuni avantajoase, Societatea „St. Treime“ confecționează și haine preoțești, din cele mai veritabile stoffe și mohairuri. Pentru preoți e o datorie să încurajeze și să ajute această încercare.

Nici un ac dela Jidani.

Notăți bine adresa _____
_____ pecingine

_____ intervențiu-
„St. Treime“ Griviței 124, București